F R I F A G B E V E G E L S E

Nr. 21. 3. årgang 5. juni 1943

KAMERAT!

Den samling av alle frihetselskende folk som er framkalt av den nasistiske erobringspolitikk, er et overordentlig gledelig tegn på at det skal bli mulig å bygge en bedre og fornuftigere verden når denne krigen en gang er slutt. Men når en skal bedømme mulighetene for å nå fram til et internasjonalt samarbeid i økonomiske, sosiale og kulturelle spørsmål etter krigen, må en også ha for øye at den samling som i dag er kommet i stand, er basert på motstand mot det nasistiske og fascistiske barbari og ikke om et bestemt positivt program for hvordan framtiden skal formes. Riktignok holder de fleste forbunne stater på den demokratiske statsform, men de forskjellige lands økonomiske og sosiale struktur var før krigen så forskjellig artet at det vil by på mange vanskeligheter å stille større krav til de enkelte staters tilpasningsevne om det skal lykkes å nå fram til et mellomfolkelig samarbeid som gjør krig umulig for all framtid.

Arbeiderbevegelsen har i alle år kjempet for en omfattende internasjonal forståelse basert på full nasjonal frihet og selvstendighet. Det program vi derfor må stille opp for den kommende tid vil derfor i hovedtrekkene falle sammen med det syn vi alltid har forfektet. Men for at arbeiderbevegelsens syn skal kunne gjøre seg gjeldende, er det absolutt nødvendig å gjenskape enheten og samlingen også i den internasjonale arbeiderbevegelsen. En av hovedårsakene til at nasismen brøt igjennom og erobret makten i Tyskland er å finne i den splittelse som hersket innenfor tysk arbeiderbevegelse.

Krigen og de oppgaver den har stillet alle de frihetselskende framstegskrefter i alle land har brudt ned mange gamle fordommer og dogmer. I den felles innsats mot den felles fiende er det skapt et grunnlag for forståelse og samarbeid som gir de rikeste løfter. Det mest betydningsfulle utslag av denne nye samarbeidets ånd er Stalins oppløsning av Den Kommunistiske Internasjonale. Denne innrømmelse fra russiske hold er ikke bare egnet til å styrke den allianse som i dag består mellom de tre stormakter England, Amerika og Sovjetsamveldet, men den peker også hen i mot en virkelig internasjonal samling av arbeiderklassen.

Den norske arbeiderbevegelsen var nådd langt fram på samlingens og enhetens veg da krigen brøt løs. Den kamp vi har måttet føre her hjemme mot de nasistiske overfallsmenn og deres norske betalte agenter, har sveiset hele folket som arbeiderklassen ytterligere sammen. Den endelige og fullstendige enhet i arbeiderbevegelsen vil komme og grunnlaget for enheten vil bli den demokratiske sosialisme. Sosiale framsteg, økonomisk frihet, gjenopprettelsen av folkestyret og den gamle rettsordning, det er de hovedprinsipper vi bygger på. På det samme solide grunnlag må også samlingen av den internasjonale arbeiderbevegelse finne sted.

- V -

DET TOTALE LANDSFORRÆDERI

som quisling og hans gjeng har begått i forbindelse med den såkalte "nasjonale" arbeidsinnsats, møtes og må fortsatt møtes av den mest absolutte vilje til å gjøre denne rakkertjeneste for fienden illusorisk. Vi vet at de som ble utkalt i den første tiden, før en var helt klar over rekkevidden av dette nye anslag mot vårt folk, nå gjør sin plikt og arbeidstempoet ved de militære anlegg og annen tysk virksomhet er bestemt ut fra det hensyn at en er tvunget til å gjøre folkerettstridig krigsarbeid for landets fiender og overfallsmenn. Alle som har pårørende eller kjente ute på tvangsarbeid må sørge for at denne innstilling blir fullstendig. Det er selvsagt på den annen side hver nordmanns plikt å sørge for at de utkalte og deres familier ikke lider noen nød på grunn av de sultelønninger som utbetales. En skal tenke på at arbeidslønningene er basert på akkord, som er stipulert etter hva fagarbeidere kan prestere under normale forhold og at lønningene derfor nå nødvendigvis ligger langt under eksistensminimum.

For dem som heretter blir utkalt gjelder det som vi før har pekt på, at en

sk... ikke alle utveger for å unndra seg slavearbeidet. Det er på det rene at den "nasjonale" arbeidsinnsats utelukkende tar sikte på å styrke tyskernes og nasistenes militære stilling og således er en direkte hån mot alle krigens og folkerettens bestemmelser. Vi vil dessuten innskjerpe at alt arbeid for tyskerne - i industri, landbruk, transport, omsetning, offentlig tjeneste osv. - er å betrakte på samme måte. De tyske okkupanter har selv og gjennom sine betalte norske lakeier brutt alle rettsregler og innført gangstermetoder i sine angrep på vårt folk. Vi svarer med - på Haagkonvensjonens og folerettens grunn - å unndra oss eller gjøre illusorisk det tvangsarbeid som rettsstridig blir pålagt oss av landets fiender.

- V -

HÅKON MEYER UNDER DOBBELT ILD.

Vi trodde sant å si at gestapoagenten Håkon Meyer - etter at han var falt i unåde - var fjernet helt fra fagorganisasjonen da han ble avsatt som komis.k i Kommuneforbundet og senere som leder av turnékontoret i landsorganisasjonen. Men forleden dag oppdaget den overkomis.ke Fossum at Meyer framdeles var komis.k i Samvirkende foreninger (der som kjent er den administrerende instans for Folkets Hus eiendommene) og øyeblikkelig sendte han ut et skriv hvor denne komis.ke stilling ble opphevet. Ennvidere ble det pålagt innkalling av representantskapsmøte til valg på ny formann og dette møte fant sted forrige tirsdag. Til tross for at Meyer hadde drevet et iherdig forhåndsarbeid og på selve møtet anbefalte seg selv, oppnådde han ikke en eneste stemme ved voteringen til formannsvalget. Nasistenes annen kandidat, "kontorsjef" Kyrre i L.O., fikk 6 stemmer, mens Gustav Strøm som var fagforeningens mann, fikk 40 stemmer.

For nasistene kan dette valg være et lite varsko om stemningen innen fagforeningene i Oslo. For Håkon Meyer betyr det at han bokstavelig talt er kommet under dobbelt ild.

- V -

EN TIDLIGERE POPULÆR

sanger, som er kjent i tallrike arbeiderforsamlinger, er nå blitt en sviker og har latt seg kjøpe av dagens makthavere. Erling Krogh har mottatt engasjement ved Nasjonalteatret og skal synge i Madame Butterfly. Vi spår at det blir tomt hus ved de konserter og andre tilstelninger som Erling Krogh heretter vil medvirke i.

- V -

DEN FINSKE LANDSORGANISASJON

har nylig oversendt statsminister Linkomies en henstilling som har vakt stor oppsikt både i og utenfor Finnland. Landsorganisasjonens sekretariat framholder at jo lenger krigen varer desto større blir påkjenningene, særlig for arbeiderne. De får alltid bære de største byrder. Derfor kreves det en mer rettferdig fordeling av krigsbyrdene. Det understrykes i henvendelsen at krigen må slutte så snart landets frihet og sikkerhet kan bli garantert. Vårt folk, uttales det videre, kan ikke frigjøre seg fra naboskapet med Sovjetunionen og heller ikke fra Østersjøens kyster, like så litt som fra det øvrige Norden. Det advares på det kraftigste mot å avbryte den diplomatiske forbindelse med U.S.A. Et slikt skritt kan få skjebnesvangre følger.

Minister Tanner brukte i sin 1. mai-tale i Tammerfors et meget kraftig språk. Sosialdemokratiet som landets største parti ville ikke, sa han, finne seg i å bli betraktet som en gjøkunge i et borgerlig rede. Hvis det ikke ble tatt større hensyn til arbeidernes interesser, bør de sosialdemokratiske ministre tre ut av regjeringen.

L.O.s henvendelse til regjeringssjefen og Tanners tale har ført til en livlig pressediskusjon. Den sosialdemokratiske presse stiller seg helt bak opposisjonen. Den liberale presse medgir også at opposisjonens synsmåter stort sett faller sammen med det store flertalls interesser. Nasipressen skjærer tenner og den konservative presse er ytterst forbeholden.

- V -

LOVEN OM LIVSVIKTIG ARBEID.

For å forebygge at arbeidskraften blir brukt til mindre nyttig arbeid, fikk de britiske arbeidsminister Bevin gjennomført loven om livsviktig arbeid. Denne lov har ført til at henimot 8 millioner arbeidere er samlet i krigsnødvendige industrier. Fagforeningene har ytet sin medvirken ved organiseringen av denne veldige arbeidsoppgave. Alle stridsspørsmål i industrien blir innbragt for en

spesiell nemnd til avgjørelse. Denne nemnd består av en representant for arbeiderne og en for arbeidsgiverne med en upartisk oppmann.
England har midt under den langvarige og krevende krig ikke behøvd å gå til tvangsutskrivning av arbeidere til de krigsnødvendige industrier. Ved fagorganisasjonens bistand har det på frivilligheten's veg lykkes å gå til denne storstilede mobilisering som er av avgjørende betydning for Englands krigsinnsats. Det industrielle demokrati har her bestått prøven på en glimrende måte. Produksjonen ligger på et meget høyt nivå og forholdet mellom arbeiderne og bedriftsledelsen er den beste.

- V -

K R I G E N S G A N G .

VESTFRONTEN. I mai måned ble det av engelske fly sluppet ned over 10 000 t. bomber over tyske mål i vest. Bare i løpet av den siste uke løp bombevekten opp i ca. 7000 t. Hertil kommer så det som amerikanske flyvere har kastet ned. I alt overgår mai måned alle tidligere måneder når det gjelder antall storangrep og mengden av bomber. Til sammenlikning kan nevnes at tyskerne til sammen under alle sine angrep på London kastet ned 8000 t. bomber. Under sine angrep har R.A.F. gjennomsnitlig tapt 5% av de innsatte styrker, mens tyskerne har hatt et gjennomsnittstap på 16% under sine angrep på England. - Natt til den 26. mai ble Düsseldorf utsatt for et storangrep av engelske fly. Hvert minutt så lenge angrepet varte ble det sluppet ned 5 totonns bomber. Ved siden av angrepet mot Dortmund natt til den 24. var dette krigens kraftigste angrep. 2 døgn senere konsentrerte de engelske flyvere seg om Essen. I mars og april ble Essen bombet kraftig 3 ganger. Under disse angrep ble det sluppet ned over 3000 t. Angrepet torsdagsnatten overgikk alle tidligere Essen har vært utsatt for. Etter den oversikten en har skaffet seg ved hjelp av luftfotografier regner en med at 2/3 av Kruppverkene i Essen er ødelagt. Lørdagsnatten angrep de engelske bombefly Wuppertal i samme store målestokk. Wuppertal er en industriby i Ruhrområdet med over 400 000 innbyggere, skadene er omfattende. Ved siden av disse betydningsfulle nattangrep er det gjennomført talrike dagangrep mot en rekke ulike mål. Således angrep amerikanske flyvende festninger ubåtbaser langs franskekysten lørdag ettermiddag.

KAMPEN OM ATLANTEREN. Den radikale reduksjon av senkningene som fant sted i april, ser ikke ut til å ha vært noe isolert fenomen. Den samme tendens har gjort seg gjeldende i mai måned med ennå større styrke. Den tyske overkommandos egne senkningstall utgjør bare 372 000 t. Fra alliert side er det meldt om mange heldige aksjoner mot ubåter. Bare i løpet av de siste 10 dager i mai senket fly 5 tyske ubåter. Det er ennå likevel for tidlig å si om ubåtfaren er endelig overvunnet. Men nedgangen i senkningene de to siste måneder har ytterligere bedret tonnasjesituasjonen for de allierte.

MIDDELHAVET. Flyoffensiven fortsetter med uforminsket kraft. Den propagandaoffensiv som aksepressen har satt igang for å få redusert angrepene mot byer, er en god målestokk for den skade som blir gjort. Torsdag den 27. mai ble angrepene hovedsakelig rettet mot flyplasser. Lørdag bombet 100 flyvende festninger Livorno. 27 aksefly ble ødelagt samme dag. Søndag ble Milano atter besøkt av over 100 tunge bombemaskiner. Milano er Italias største og viktigste industriby. Skadene i byens fabrikker er nå så omfattende at produksjonen truer med å stoppe helt. Samtidig ble den store flyplassen ved Foggia angrepet flere fly på bakken ble satt i brann. Samme dag ble festningen på Pantellaria angrepet for 19. gang på rad.

ØSTFRONTEN. Russerne har gjennomført et større angrep mot de tyske stillingene ved Kuban. På en rekke punkter ble de tyske stillingene trykket inn, og russerne erobret flere sterkt befestede stillinger. Som mottrekk trakk tyskerne sammen store flyforsterkninger, og i de siste dager er det kommet til større flysammenstøt over slagfeltet. Den 27. meldte russerne således at 67 tyske fly var skutt ned over Novorossisk. Langs den øvrige del av Østfronten er det forbausende stille. Bare flyvirksomheten holdes oppe i samme målestokk. Den 30. rettet russerne et større angrep mot militære mål i Vitebsk. Videre har russiske fly angrepet Smolensk, Brjansk og mål langs Dnjepr. Tyskerne har på sin side rettet angrep mot russiske oppmarsjområder. Ved flere høve har de forsøkt å komme inn over Leningrad. Under et slikt angrep mistet de 20 fly.

(Avsluttet den 2. juni 1943.)

DEN BRITISKE KRIGSINDUSTRI
blir stadig rasjonalisert. Uhensiktsmessige fabrikker nedlegges og andre utvides. Ved utveksling av våpen med U.S.A. økes konsentrasjonen av kreftene. Her spiller den aktive medvirken som bedriftsutvalgene har vtet en stor rolle. Bedriftsledelsen rådfører seg stadig med disse utvalgene. På denne måten kommer de mange tekniske forbedringer som arbeiderne kan gi anvisning på gjennom utvalgene fram til drøfting og prøving.

- V -

FREDSMÅLENE.
Vi har fått mange beviser på at vår orientering omkring arbeiderbevegelsens stilling til etterkrigsproblemene har vakt interesse og almen tilslutning. Vi fortsetter derfor denne uke med våre oversikter og håper at de stadig vil danne grunnlaget for en fri og positiv meningsutveksling, slik at vi om noen tid kan gi en samlet oversikt i form av et program for den norske arbeiderbevegelses stilling etter krigen.

AVVEPNING OG NEDRUSTNING.

De nasistiske og fascistiske makter må avvepnes.
Krigsproduksjonen i disse land må under tilsyn av internasjonale kontrollorganer legges om til fredelige formål og det bør skapes garantier for å avverge nye angrep.
I Tyskland vil det være et livsvilkår for en alvorlig demokratisering at man får satt ut av spillet den preussiske militarisme som har vært en tradisjonell støtte for reaksjonen og nå senest nasismen.
Atlantdeklarasjonen har gitt uttrykk for håpet om at alle nasjoner både av realistiske og moralske grunner bør gi opp bruken av vold. Avvepningen av de såkalte aggressive stater skal skje i påvente av at det blir opprettet et permanent og mer omfattende system for kollektiv sikkerhet. Derfor loves det også årgjerder for å lette rustningsbyrden.
Demokratiske sosialister kan ikke gi opp målet om en demilitarisert verden. Før man er nådd fram til internasjonal nedrustning, må rustningene og de militære styrker i alle land være underkastet effektiv internasjonal kontroll. Rustningsindustriene må nasjonaliseres.

INGEN NY ISOLASJONISME.

Hitler-Tyskland støttet av fascismen og fascistiske tendenser i de forskjellige land, bærer det umiddelbare ansvar for krigen. Sett i en større sammenheng er det imidlertid slik - som også det engelske arbeiderparti har påvist i sitt etterkrigsprogram våren 1942 - at ansvaret for de forhold som gjorde den annen verdenskrig mulig, rammer hele det gamle system. Skal en skape garantier for at den nye fred blir holdbar, fins det ingen veg til bake til verden slik den var i 1938. Uretten skal gjøres god igjen, men utover dette må man komme de forhold til livs som gjorde at årene fra 1919 til 1938 bare ble en mellomkrigsperiode.
Det gamle folkeforbundet spilte fallitt som følge av isolasjonisme og sneversynt kapitalistisk interessepolitikk som hindret at det ble gjort alvor av den kollektive sikkerhet og som heller ikke tillot at man fikk overvunnet de økonomiske krigsårsaker.
Skal en nå fram til en levedyktig internasjonal rettsorganisasjon, så forutsetter det at alle nasjoner frivillig gir avkall på en del av sin suverenitet til fordel for den felles trygghet. Isolasjonismens tid er forbi.
De enkelte nasjoner mister ikke sin selvstendighet ved å overlate løsningen av militære, økonomiske og andre fellesoppgaver til en internasjonal organisasjon.
Det grunnsyn på de internasjonale problemer som her er kommet til uttrykk, vet vi deles av demokratiske sosialister i alle land. Det er vår faste overbevisning at det også vil danne grunnlaget når vi igjen skal bygge vår egen